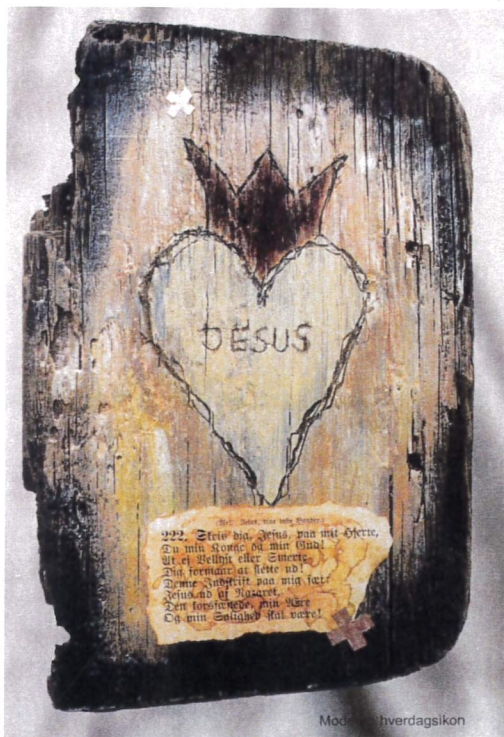
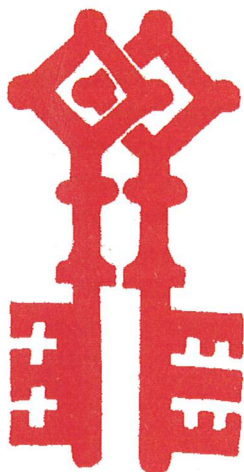
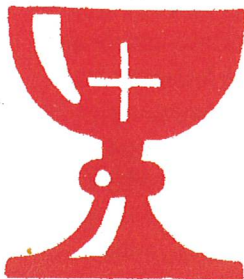
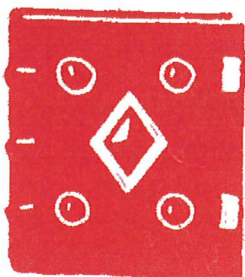

RE-FORMATIO

Meddelelser om kirkelig fornyelse i Danmark

ISSN 0903-6113

Model Hverdagsikon

Hverdagsikon af Birgit Elmon Nielsen, Århus

April 2009/1

Skriv dig, Jesus, på mit hjerte...

På forsiden af bladet gengives en moderne hverdagsikon af billedkunstner & kunstpædagog Birgit Elmon Nielsen, Århus.

AF STEEN SUNESEN, ÅRHUS

PÅ ET TIDSPUNKT gav min søster mig et postkort med den moderne hverdagsikon, der bryder forsiden. Hendes veninde, Birgit Elmon Nielsen, havde lavet den. Det er en af de ikoner jeg holder mest af. Kunstneren har omsat Kingos gamle salmevers til billedsprog. Man kan sige at Kingo i det lille vers skærer til benet og præcist udtrykker det centrale i kristen påsketro og tilbedelse. Derfor er den på forsiden af dette nummer, der udkommer i påskens efterfejringstid.

Birgit Elmon Nielsen præsenterer kort sit arbejde således:

„Jeg arbejder med at lave moderne ikoner af skrot, drivtømmer, gamle ting som andre har kasseret eller som jeg samler op fra gaden. Jeg har arbejdet intenst med at lave moderne ikoner siden år 2002 og har efterfølgende udstillet flere steder i Danmark.

Jeg er meget fascineret af gamle slidte ting. Jeg oplever, at skrot er et »levende« materiale, med spor fra fortiden, som bærer en historie med sig i forvejen. Det er spændende og ufordrendende at arbejde med at forene fortid og nutid – at skabe et »Cross-over« mellem gammelt og nyt. På mange måder ligner mine ikoner de gamle »hellige« ikoner og alligevel er de meget forskellige. De har forfædrenes træk, men er børn af nutiden.

Jeg arbejder altid med afsæt i min egen åndelighed, og for mig er det at arbejde med de moderne ikoner en måde at bede til Gud på. Da Gud er ubeskrivelig må Han sanses! Ikonen er forkyndelse i form, farve og bevægelse... Jeg ønsker at lave kunst der skaber nærvær. Igennem min kunst ønsker jeg at skabe rum for et møde med Gud, med det som er større end os selv og hvor der er plads til at undres, stille spørgsmål, reflektere, sanse og opleve.”

På www.123hjemmeside.dk/kunstogkristenspiritualitet kan man se, høre og læse mere om Birgit Elmon Niensens ikoner.

Om de fremmede, magt og ret

Ny generalsekretær i NATO, ny statsminister i Danmark og nye biskopper på vej i Folkekirken. Genhør med en prædiken fra Helligtrekonger 2002.

AF FREDE TRAMM, FAKSE

DE FREMMEDE. Det er et hovedtema i evangelierne. Selv om Mattæus begynder sit evangelium med en race-ren jødisk stamtavle i 3 x 14 generationer fortæller han, at de første, der tilbød den nyfødte Jesus var fremmede udenlandske astrologer. Og Mattæus slutter sit evangelium med at fortælle at Jesus udsender sine disciple til alverden for at alle folkeslag skal blive Jesu disciple.

Kort før sin død havde Jesus ifølge Mattæus sagt, at én af forudsætningerne for Jesu holdning til os er vores holdning til de fremmede: „Jeg var fremmed, og I tog ikke imod mig.“ Jesus gør sig til et med den fremmede.

Men tragedien var jo, at Jesu egne ikke ville vide af ham. Han var jo ikke fremmed, han var en rigtig jøde, en af deres egne. Den, der har magten kan altid få retten, selv den ret at berøve et andet menneske indføds- og hjemstavnets ret, ja – endog retten til livet.

De vise mænd - Matt 2,1-12

Da Jesus var født i Betlehem i Judæa i kong Herodes' dage, se, da kom der nogle vise mænd fra Østerland til Jerusalem og spurgte: »Hvor er jødernes nyfødte konge? For vi har set hans stjerne gå op og er kommet for at tilbede ham.«

Da kong Herodes hørte det, blev han forfærdet, og hele Jerusalem med ham. Og han sammenkaldte alle ypperstepræsterne og folkets skriftkloge og spurgte dem, hvor Kristus skulle fødes. De svarede ham: »I Betlehem i Judæa. For således er der skrevet ved profeten: Du, Betlehem i Judas land, du er på ingen måde den mindste blandt Judas fyrster. Fra dig skal der udgå en hersker, som skal vogte mit folk, Israel.«

Så tilkaldte Herodes i al hemmelighed de vise mænd og forhørte dem indgående om, hvornår stjer-

nen havde vist sig. Og han sendte dem til Betlehem og sagde: »Gå hen og spørg jer nøje for om barnet; og når I har fundet det, så giv mig besked, for at også jeg kan komme og tilbede det.« Da de havde hørt på kongen, tog de af sted, og se, stjernen, som de havde set gå op, gik foran dem, indtil den stod stille over det sted, hvor barnet var. Da de så stjernen, var deres glæde meget stor. Og de gik ind i huset og så barnet hos dets mor Maria, og de faldt ned og tilbad det, og de åbnede for deres gemmer og frembar gaver til det, guld, røgelse og myrra. Men i drømme fik de en åbenbaring om ikke at tage tilbage til Herodes, og de vendte hjem til deres land ad en anden vej.

Der er tyranniske regimer, hvor det har været trivielt rutine at fratage deres egne folk deres borgerret. Til sammenligning tager det sig langt mere harmløst, ja endog respektabelt ud at afvise den fremmede, for vi må dog beskytte os og vore egne mod risikoen fra det ukendte, sæt det tager magten fra os! Derfor har vi retten til magt og magten til ret, dvs. magten til at lave de love, og sætte de grænser, der kan skærme vor

frygt og usikkerhed og værne os mod faren for at miste magten.

Naturligvis.

„Han kom til sit eget, men hans egne tog ikke imod ham“, skrev Johannes i prologen til sit evangelium, og fortsatte „men alle dem, der tog imod ham, gav han ret til at blive Guds børn, dem, der tror på hans navn.“ „Ret“ står der i den nye bibeloversættelse, „magt“ stod der i den gamle — „alle dem, der tog imod ham, gav han magt til at blive Guds børn.“

Magt eller ret — ofte kommer det ud på det samme. Den, der har magten bestemmer, hvad der er ret. Magten skriver den gældende lov og håndhæver den gældende lov. Magten bestemmer, hvem der er indenfor og hvem der er udenfor. At have ret er ikke nødvendigvis det samme som at få ret, men den, der har magten, sætter retten og får ret — uanset hvor uretfærdigt det måtte være.

Der står tre fremmede foran Herodes. Egentlig er han også fremmed, for Herodes er ikke af jødisk herkomst — men det kan han blæse på, for han har fået magten af den romerske besættelsesmagt, og magten agter han at beholde. Og magten fremmedgør ham i endnu højere grad, idet den isolerer ham fra alle andre. De står foran magtmennesket, det er vant til at få ret, koste, hvad det koste vil. Men Herodes er i mag-

tens vold. Magten har taget magten fra ham — han lever i bestandig frygt for at tabe magten ud af hænderne, i enhver ser han en trussel, derfor har han myrdet kone, svigermor, sønner — for han må holde afstand — holde sig folk fra livet, så de ikke skal tage livet af ham. Ikke engang sine egne tør han stole på, han lader døden tage imod dem. For i den grad har magten taget magten fra Herodes, at der ikke er noget liv for ham uden magten. Kun med magt kan han opretholde livet. Og nu, minsandten om ikke disse fremmede taler om en ny konge, en opgående stjerne, der truer hans egen stjerneposition.

De fremmede astrologer har det til fælles med Herodes, at der er noget, der har taget magten også fra dem, men alligevel står de foran ham i en helt anden position: For dem drejer det sig ikke først og fremmest om deres egne liv, men om noget nyt. De er under den opgående stjernes magt, tilblivelsens magt, det nye liv. Da de så stjernen var deres glæde meget stor, hedder det om de tre vise mænd. Og så gik de ind i huset. Men inde i huset kunne de ikke se stjernen som et fjernt himmellegeme over dem. Nej, de så barnet, det nye

sprællevende menneskeliv lige foran sig, og de tilbad det.

Dem, der tog imod ham gav han ret/magt til at blive Guds børn. Ret eller magt? Det kommer ud på det samme, også når det er barnets magt. For barnets magt er kærlighedens ret. Retten til ganske forudsætningsløst at blive accepteret som den, man er.

Kan et barn besidde nogen som helst magt? Spørg de nyslåede forældre, og de kan fortælle, hvordan hele deres liv er blevet revolutioneret på grund af barnets ankomst — at alt må prioriteres om, at det handler om barnets ret før alt andet: ret til omsorg, kærlighed, pleje.

Han kom til sit eget, men hans egne tog ikke imod ham — hedder det om Jesus, og det var kort fortalt hans vilkår hele det korte godt trediveårige liv. Han blev fremmedgjort, udstødt lige fra dengang han havde sin debut som prædikant i sin hjemby Nazareth, hvor hans egne var fulde af raseri over hans ord, så de sprang op, jog ham ud af byen og drev ham hen til kanten af det bjerg deres by var bygget på for at styrte ham ned. Og til sidst førte de ham ud af Jerusalem — uden for de accepteredes fællesskab — for at tage livet af ham. Foragtet, opgivet af mennesker, vi regnede ham ikke for noget — de gamle profetord var en rammende beskrivelse af Jesu falmede stjerneposition blandt hans egne.

Det værste, der kan ramme et menneske ramte ham: At blive kasseret, regnet for ubrugelig, værdiløs.

De, der kasserede ham, mente naturligvis, at det skete med god grund. Jeg var fremmed og I tog ikke imod mig. Nej, naturligvis. Hvem kunne tage imod sådan én. Fortæl mig, hvem du omgås og jeg skal sige dig, hvem du er! Fremmedartetheden var på færde i alt, hvad han foretog sig i en grad, så det stred mod alt det, hans egne holdt for værdifuldt, sandt og rigtigt. Hans fremmedartethed virkede provokerende på magthaverne – og havde de ikke netop magten for at beskytte ret og rimelighed. Men denne Jesus var ud over al rimelighed urimelig. Han frikendte en kvinde grebet i hor. Han helbredte syndere som Gud havde straffet med blindhed og spedalskhed, han så stort på helligdagslovgivningen og han fremhævede en fremmeds tro, ja han havde endda tilladt sig at sige, at fremmede fra øst og vest skulle sidde til bords i Guds rige, mens rigets egne børn skulle være udenfor. Og da alvorlige mænd dybsindigt havde drøftet, hvem der mon skulle regnes for den største i Guds rige, havde Jesus peget på et lille barn og sagt: Der ser I den største i Guds rige. Og de voksne mænd havde skummet af raseri og mumlet: Kan et barn besidde nogen som helst magt? Et barn, hvad kan et barn præ-

stere i retning af etik, moral og rigtige holdninger? Alene det, at Jesus selv fordomsfrit og åbenlyst satte sig til bords med alle slags åbenlyse syndere var grund nok til at dømme ham udenfor, at frakende ham retten til livet. Noget værre kunne en jødisk lærer ikke gøre end at gøre sig til ét med ugudelige ved at dele sit brød med dem.

Så hang han da der på korset som en fremmed, ingen ville vide af. Jeg var fremmed og I tog ikke imod mig. Så sandt det var blevet!

For længe siden havde nogle underlige fremmede set ind i hans barneblik og ment, at her fandt de, hvad de søgte, ham de var kommet for at tilbede.

Og nu, da han hænger på korset vender én, der som en gemen forbryder har dømt sig selv ude fra alle fællesskaber sig til ham, mens han døende stønner. Husk på mig, når du kommer i dit rige!

Og den døende Jesus svarer tilbage: Sandelig siger jeg dig: I dag skal du være med mig i Paradis.

Ærlig talt. Med hvilken ret sagde Han det? Det var jo tydeligt for enhver, at der ikke var magt bag ordene – han var jo selv døende. Ret eller magt – det kom vel ud på det samme, for den døende på korset havde øjensynlig hverken det ene eller det andet.

Han døde værgeløs som et spædbarn. Som den, hvis eneste magt be-

står i kærlighedens ret. Retten til ganske fordomsfrit at blive accepteret som den, man er. Som én, han selv engang havde beskrevet som den største i Guds rige.

Men hvem bøjer sig for et barn? Hvem bøjer sig for en døende? Det gør kun den, der er i kærlighedens vold. Amen.

Himlens og jordens skaber eller Regin Prenters aktualitet

I anledning af ærkeenglen Rafaels dag, den 24. oktober

AF OLAV FOG, TEBSTRUP

RAFAEL ER EN af de 7 ærkeengle og indtager en fremtrædende plads i det apokryfe skrift Tobits bog, hvor han under dæksnavnet Azarja optræder som særdeles nyttig rejses ledsager for Tobias, Tob. 3,16.17; 5 f.

I 1. Enoks bog har Mikael og Rafael til opgave at straffe engle, der plejer omgang med jordiske kvinder. Talmud tilskriver disse navne babylonisk, dvs. partisk oprindelse. Navnet

Sognepræst Frede Tramms prædiken blev transmitteret af Danmarks Radio, d. 6. januar 2002

er imidlertid hebraisk. og betyder „Gud læger“.

Jeg har egentlig aldrig rigtig interesseret mig for engle og vel nok haft det som Friedrich Schleiermacher, der i sin dogmatik fra 1821-22 skrev: „Det eneste, som kan opstilles som lære om engle, er dette, at – om engle findes – kan de ikke have nogen som helst indflydelse på vores handlingsmåde, og at åbenbaringer om deres

tilstedeværelse nu ikke mere kan forventes." (s.176) På samme måde skriver Schleiermacher om djævelen: „Forestillingen om djævelen, sådan som den har dannet sig hos os, er så uholdbar, at man næppe kan tiltænke nogen en overbevisning om dens sandhed; men vores kirke har heller aldrig gjort nogen doktrinal brug af den." (s. 178). For Schleiermacher kan der kun tillades en privat og en liturgisk brug af disse forestillinger.

Men ved nærmere beskæftigelse har jeg opdaget, at talen om engle og dæmoner slet ikke er kedelige pletter af overtro på et ellers ophøjet, åndeligt system, men som noget, der står i intim sammenhæng med *centrum* i det bibelske budskab. Det har nemlig noget med skabelsen at gøre.

Denne opdagelse har jeg gjort gennem Regin Prenter, der har behandlet spørgsmålet i sin Dogmatik „Skabelse og Genløsning" (2.udgave Kbh. 1955), Ekskurs II til § 19 om Engle og Dæmoner, s. 250.

Også det usynliges skaber

I trosbekendelsen bekender vi troen på „den almægtige Fader, himmelens og jordens, alt det synliges og usynliges skaber". Guds skabte verden består af både det synlige og det usynlige. Det synlige er jorden, stjernerne, ja hele universet. Det usynlige er Guds verden og består af hele den himmelske hærskare, dvs. englene. Vi bekender troen

på, at der findes en usynlig verden, en åndelig verden. Det er vigtigt at fastholde det, for *fornægtes englene, vil man også automatisk fornægte den usynlige verden, incl. Gud Fader selv*, og ikke nok med det, man vil derved også dæmonisere mennesket og hele den synlige verden. Hermed forholder det sig på følgende måde:

Englene omtales i Bibelen, både i GT og NT, men de befinder sig kun i randen af den bibelske verden. Noget egentlig englelære findes ikke i Bibelen. Der er ingen bibelsk angelogi. Englene er jo nemlig usynlige og fremtræder kun i synlig skikkelse ved særlige lejligheder i frelseshistorien. De, dvs. hele den himmelske hærskare af engle, er dels Guds tilbedende omgivelse, som f.eks. seraferne i Jesajas kaldelsesvision (Jes. 6,2-6), jvf. helligsangen i nadverliturgien, og keruberne, på hvem Gud Herren troner i f.eks. ps. 18,11 og 2. Sam. 22,11, dels er de Gud Herrens tjenere, som sendes ud som hans budbringere og hjælpere i åbenbaringshistorien. Her kan vi tænke på englen Gabriel ved bebudelsen og englene ved den tomme grav påskemorgen.

En bestemt engel må vi beskæftige os lidt med, nemlig Satan. I følge Jobs bog optræder han ved Guds himmelske hof som en plageånd, der vil føre Job til fald. Satan er en dæmonmagt, som har adgang til Guds himmel og i en vis forstand kan sendes af Gud. Dog er

han ikke Guds engel, men Guds modstander. Satan = modstander. Englene er Jesu Kristi engle, mens dæmonerne hører under Satans rige.

Satan og det onde.

I evangelierne ses dæmonerne som et rige under Satan eller Beelzebul som fyrste. Mod dette rige drager Jesus sejrrigt til kamp. Dæmonerne kender derfor Jesus som deres farligste modstander: „Jeg ved, hvem du er, Guds hellige", siger en dæmon i Kapernaum (Mark. 1,24 og 34). Den vældige modstand, som Jesus må overvinde, stammer fra modstanderen. Satan går ind i Judas. Bag ved hele oprøret mod Jesus, hvori farisæerne, de jødiske og romerske autoriteter, folkemassen, og til syvende og sidst også Jesu egne forskræmte og forargede disciple står sammen, ser Jesus „mørkets magt" (he exousia tou skotous), den samme magt, som Han ved begyndelsen af sin virksomhed mødte ved fristelsen i ørkenen, og som selv kunne tage apostelfyrsten i sin tjeneste. Det er, som om hele dæmonverdens kraft nu er bundet i kampen mod den ene, overfor hvem de er dømt til at tabe. Jesus har set Satan falde ned fra himmelen som et lyn (Luk. 10, 18).

Hos Paulus optræder en lang række forskellige navne for dæmoniske magter: myndigheder, magter, ondskabens åndemagter, troner, herredømmer, verdensherskerne etc. Det

er som om deres navne netop angiver, at de vil gøre Gud rangen stridig. De har tiltaget sig Guds magt.

Skabelsen består i Guds kamp mod kaosmagterne, mod Satans rige. Overalt, hvor Jesus som kongen i Guds kommende rige kommer frem, trænges kaosmagterne tilbage. Det er jo det, der ligger bag ved Jesu helbredelser. Sygdom og død er kaosmagter, som vil ødelægge Guds gode skaberværk. Derfor er Jesu helbredelser pantet på det kommende rige.

Ånd og støv

Men skabelsen består også i noget mere. Den består i at føje ånd og støv sammen. Da Gud havde skabt Adam af ler, blæste han livsånd i hans næsebor og han blev et levende væsen. Grundtvig siger, at mennesket er et guddommeligt eksperiment af ånd og støv. Mennesket er både ånd og støv, uadskilleligt sammenvævet i hinanden. Det er menneskets sande adel. Hele Satans kamp mod Gud, *al dæmoni i verden, består i at adskille ånd og støv.*

Engle og dæmoner er udtryk for selve den skabelsens kamp, som stadig foregår. Idet Gud stadig skaber, stiller Han på ny og på ny mennesket som sjæleligt-legemligt væsen ind i både et materielt og et åndeligt univers, for at mennesket må blive skueplads for den kamp, hvori Gud skaber liv ved at forene det synlige og usynlige imod tilintetgørelsesmagternes for-

søg på at splitte dem ad og derved sprede legemlig og åndelig død om sig. Både engle og dæmoner er ganske enkelt de åndelige kræfter, som Gud og Hans modstander forføjer over i denne kamp. Midt i disse åndelige kræfters brydning står mennesket som skuepladsen for kampen. Nægtelsen af åndernes, engle- og dæmonmagternes, realitet betyder derfor oprettelsen af menneskets absolutte autonomi. *Mennesket gøres ved denne nægtelse til alt åndeligt livs centrum og kilde og dermed til det synliges, stoffets, suveræne behersker.* Og dermed er mennesket som skueplads for skabelsens kamp på ny fornægtet

Men der er den forskel på engle og dæmoner, at englene er Gud lydige, og derfor virker mod hans mål: at forene det synlige og det usynlige, ånd og stof, mens dæmonerne er genstridige mod Gud og derfor søger at sætte sig i Guds sted. Derfor kan de ikke tåle forening af ånd og stof, men søger alle vegne at få dem skilt ad og få mennesker lokket ind i henholdsvis *abstrakt åndelighed* og *abstrakt legemlighed*. Det er de to former for dæmoni, som i de mangfoldigste former atter og atter går igen.

Det er på ingen måde let at fastholde Gud som skaber og mennesket som Guds skabning, hvis man opbygger et verdensbillede, hvori der ikke er plads til usynlige, åndelige magter midt imellem Gud og den synlige verden. I

et afmytologiseret verdensbillede vil der med billedet af skaberen ske eet af to:

Enten bliver universet entydigt materielt. Hele verdensudviklingen bliver en mekanisk naturproces, i hvilken *både Gud og mennesket forsvinder i en fysisk-biologisk årsagssammenhæng*. Det er denne årsagssammenhæng, der er en abstrakt legemlighed. Tænk på Grosbøll og hans materialistiske densidighedstænkning eller på kommunismen. Vi kan også tænke på noget helt aktuelt: Darwinismen og den evolutionslære, der er ved at blive absoluteret som tidens religion.

Eller også bliver universet ensidigt åndeligt. Men da der ingen åndelige magter er ved siden af mennesket, bliver *mennesket selv alt åndeligt livs centrum og skaberen forsvinder*, fordi mennesket har taget hans plads. Gud bliver nu menneskets skabning. Tænk på Feuerbach. Gud skal legitimere sig for mennesket ved at godtgøre sin overensstemmelse med menneskets religiøse forhåndsforståelse (apriori). Det er denne forhåndsforståelse, der er den abstrakte åndelighed. Menneskets religion, som det hed i Schleiermachers dage, menneskets eksistens, eller menneskets religiøse erfaring, som det hedder i vore dage, er det første, Gud er det andet. Han bliver så bare til religionens „woher” eller eksistensens „grænse”. Der er igen ikke længere kamp, men kun selvets udfoldelse – i religionen eller i eksistensen.

Materialisme og idealisme

„Disse to muligheder: materialismens og idealismens mulighed, svarer netop til de to former for dæmoni: *den abstrakte legemlighed* og *den abstrakte åndelighed*. Og ført ud i sin konsekvens som livsanskuelse er ganske utvivlsomt både en materialistisk vitalisme og en idealistisk eksistentialisme eller humanisme dæmoniske. Hvor der er skabelsestro derimod, afsløres abstraktionerne som blændværk og enheden af ånd og stof virkeliggøres i det konkrete, hvor de åndelige magter møder os – ikke i abstrakte principper, (i ideologier,) men i konkrete ordningers krav og velsignelse: i menighed, i folk, i arbejdsfællesskab, i familie, i næsteforhold, i den legemligt organiserede individualitet” (Prenter).

Det er alle disse ting, som fornægtes i dag. Tidens opløsning af al moral skyldes utvivlsomt, at ånd og støv adskilles. Tilbage bliver kun materialismen eller idealismen eller, som Johannes Sløk siger det, nogle klogskabsregler uden absolut gyldighed.

„Ville det være fuldkommen urimeligt at antage, at skaberen råder over åndelige magter, hvormed Han søger at holde mennesket fast i disse ordninger, hvorfra fristeren uafsladeligt vil rive det løs og kaste ud i den kaotiske legemlighed eller ud i den abstrakte åndelighed? Ville det – i betragtning af virkeligheden, som vi ser den i dag – være en fuldstændig meningsløs fore-

stilling? Vi behøver ikke at kalde disse Guds englemagter ved navn. De er jo usynlige, og deri ligger i grunden allerede, at de ikke kan navngives af os. De viser sig kun i synlig skikkelse, når og hvor Gud vil det” (Prenter).

„Spørgsmålet om engles og dæmoners realitet er ikke spørgsmålet om de bibelske forestillingers opståen og tydning, men er endnu engang *spørgsmålet om skabelsens guds-billede*. Er Gud den mod sin fjende kæmpende livgiver, Bibelens skabergud, eller er Han det bærende princip i det autonome menneskes åndsliv: religionens „Woher”, eksistensens „grænse”?” (Prenter)

Derfor skal vi nok til at regne noget mere med engle – også for at undgå at havne i tøjeri som åndernes magt i TV. Tidens religiøse spiritualitet, der ikke skelner mellem tro og overtro eller sætter alle religioner lige, – det er nemlig alt sammen bare religiøsitet og af samme skuffe – skyldes denne adskillelse af ånd og støv, som Prenter taler om. Det samme er også tilfældet i den ateistiske vækkelse, som for tiden hærger vestens åndsliv.

Overtro og galskab undgås kun ved en fast tro på skabelsens Gud og hans himmelske herskere. Også her viser Prenter sig som aktuel teolog, der har fingeren på tidens puls.

Kristusbillede under forandring?

Vi har netop fejret påske, men hvilken Kristus er det vi har blandt os? Hvad regner vi ham for? Hvad forventer vi os af ham? Er han os en skuffelse eller en kilde til begejstring og glæde? Korsfæster vi ham også?

AF STEEN SUNESEN, ÅRHUS

ECCE HOMO! Se, her er manden! Med de ord udleveredes Kristus engang til menneskers magt. Det var en vanhellig alliance mellem en målbevidst lobbyvirksomhed fra det religiøse etablissement på den ene side og en rådvild politisk magt på den anden side. Disciplene brød sig ikke det mindste om det, men havde heller ikke modet til at stå frem. De trak sig. Gentager historien sig?

Fredrik Sidenvall, svensk præst, skrev for nogle år siden „KAMPEN FÖR TRON” (Göteborg 2000). Her argumenterer han for historiens gentagelse.

Højst overraskende opstår der også i dag alliancer mellem grupper som ellers har yderst ringe interessefællesskab, siger han. Målet er at få udryddet det helbibelske budskab udmøntet i lov og evangelium.

Joh 19,5-6

Så kom Jesus ud med tornekrone og purpurkappen på. Pilatus sagde til dem: »Se, her er manden [Ecce homo]!« Da ypperstepresterne og tempelvagterne så ham, råbte de: »Korsfæst ham, korsfæst ham!« Pilatus sagde til dem: »Så tag I ham og korsfæst ham!«

Man kan ikke komme overens med en lov som vil beskytte os mod vor eget og andres onde begær og selvoptagethed; en lov som vil pege på livets gode vej, og som dømmer os, når vi forlader den. Man kan heller ikke komme overens med evangeliet der lader os se Jesus som sand Gud og sandt menneske. Over for Faderen er han sandt menneske, en repræsentant for os alle, i det han bærer hele verdens skyld og dør i vort

sted. Over for os mennesker er han sand Gud, der viser os Guds rette ansigt, kærlighedsfyldt og barmhjertigt.

For mørkets magt er Kristus en dødelig trussel og et stående mål for had og forsmædelse.

For mange mennesker som ikke er nået frem til troen, er han en fremmed man ikke forstår sig på, men som man ofte alligevel føler en dyb respekt for.

For Kirken er Kristus den elskede Herre. Han er Kongen som vi tilbeder og lovsynger og holder Hellig. En gang gav han afkald, ydmygede sig, for at blive vores Frelser, men nu er han herliggjort gennem sin opstandelse og himmelfart.

Men når kærligheden til Kristus kølnes i kirken og agtelsen for hans hellighed fortoner sig i det kirkelige etablissement, når respekten for Jesus begynder at forsvinde i folkemasserne og den politiske magt mener at have uindskrænket ret til at bestemme over alt, så udleveres Jesus til en ny fornedrelse, så opstår der en krise i Kristus-spørgsmålet; det vigtigste af alle spørgsmål for kristendommen. *Hvem er dog han?*

Hvordan er det kommet så vidt?

Sidenvall henviser til en fotoudstilling, der systematisk fyldte bibelske begreber med forkerte associationer, og han undrer sig over, hvordan den

har kunnet få så fin en modtagelse som den fik.

Oversat til danske forhold kan vi spørge, om der i dag ville være nogen virkelig betydende meningsdannere, der sådan for alvor ville blive forarget over Jens Jørgen Thorsens Jesus-film?

Det handler ikke kun om en enkelt kunstners projekt, men om at jorden er blevet gødet gennem lang tid og i brede kredse.

Hvad kan være forklaringen på at den Jesus Kristus som gennem et årtusinde har været tilbedt i Skandinavien som den Højeste – og er afbilledet i vore flag – nu kan få lov til at virke som ekstra krydderi i annoncekampagner eller udnyttes i propagandavirksomhed for visse gruppers særinteresser?

Historisk er det jo sådan, at det var forkyndelsen af Hvide Krist, den store konge, og af hans lyse rige, der førte til at sverne kunne forenes i et rige under en samlet kongemagt. Det samme er tilfældet hos os.

Nu kan den svenske stat, der historisk hviler på Kristus, virke for at Jesus afklædes offentligt og hans tilbedere såres i deres inderste. Hvad er der sket, hvordan er denne krise i Kristus-spørgsmålet opstået? Sådan spørger Sidenvall.

Liberalteologien gødede jorden

Sidenvall giver også et svar. Vi skal først søge en forklaring på et område som er ret upåagtet som forklaring til strømninger i tiden, nemlig teologien. Den svenske nytestamentler professor Harald Riesenfeld holdt i anledning af sin 80-års dag en forelæsning ved Uppsala Universitet: „Kristologi och kontingens” (svensk eksegetisk årsbok, årgang 58). Den har ikke fået den opmærksomhed som den fortjener. Forelæsningsen udgør et skarpt opgør med hele den teologi og det bibelsyn som kom til at præge Uppsala og mange andre lærestole, der engang var ortodoksiens højborg. Kun den som ved noget om holdningerne i den akademiske teologi kan forstå det mod og den radikalitet hans forelæsning var en prøve på.

Riesenfeld ser forklaringen til marginaliseringen af Jesus fra vor kultur og teologi i bibelsynet. Allerede i 1600-tallet fandtes der ansatser i protestantisk teologi til at skelne mellem væsentligt og uvæsentligt i Bibelen på en sådan måde at den bibelske helhed blev brudt. Med Newtons mekaniske verdensbillede begyndte man indenfor eksegesen at rense alt ud som opfattedes som overnaturligt. Riesenfeld siger:

„Overnaturlige indslag i teksterne kan, i overensstemmelse med denne måde at se på, i sidste hånd kun

have psykologiske forklaringer. Dermed begynder forsøgene på i teksterne, frem for alt i evangelierne, at skille det Jesus-billede som nu til dags kaldes 'Jesus nedefra' (altså den historiske Jesus) fra det Jesus-billede som kaldes 'Jesus oppefra' (altså kirkens og troens Kristus). Hvad man ender med og beholder efter et sådant bibelstudium kan være som hos de tidlige liberalteologer (Albert Schweizer og Adolf von Harnack), nemlig Gud Faders kærlighed og den menneskelige sjæls udødelige værdi. Til dette føjes gerne Jesus som et højstående moralsk forbillede.”

Påskens 1999 offentliggjorde Svenske Dagblad en stor artikel af en teolog fra Umeå (Peter Thalén). Han efterlyste en forklaring på at påskens var blevet tømt for sit oprindelige indhold og at folk firkantet sagt ikke har andet at fejre end påskeharer og forårets komme.

Efter Thaléns opfattelse ligger fejlen hos kirken, der har sammenkoblet påskebudskabet så stærkt til overnaturlige hændelser som f. eks. Jesu legemlige opstandelse fra graven. Det er ikke salgbart, end ikke med de bedste reklamer. For at redde påskens må vi blæse på hvad der historisk kan være sket, og i stedet forsøge at leve os ind i hvad de første disciple

følte og psykologisk forsøge at genskabe disse følelser af glæde og overraskelse. Sådan kan påskens reddes. Pointen er tydelig: glem Bibelens Jesus, frem med glade overraskelser i stedet!

Disse tanker er en videreførelse af den tyske ekseget og eksistentielist Rudolf Bultmann, der betonedes at budskabet om Jesus handler om eksistentiel afgørelse og ikke om historisk virkelighed. Her er vi kommet et pænt stykke fra den Kristusbekendelse kirkefædrene og Reformationen har givet os: „En Kristus, sand Gud og sandt menneske” (CA § 3 Om Guds søn).

Det sande menneske i Jesu person er jo oftest ikke et problem for moderne teologi, men det er naturligvis Kristi guddom. Det er ingen nyhed.

I det 4. århundrede fik en teolog ved navn Arius stor indflydelse i kristenheden. Han fornægtede treenigheden. Han fornægtede at Jesus skulle være Guds Søn, af samme væsen som Faderen. Man regner med at omkring 90 % af kirkens biskopper i en periode støttede op om hans lære. Men med hjælp fra Athanasianus og andre kunne den bibelske tro gendobres den kristne kirke. Det lader til at Muhammed fik kontakt med overvintrende arianske eremitter i den arabiske ørken og gennem dem lærte Jesus at kende som en stor og hellig profet, men så heller ikke mere. Jehovas Vidner deler Arius og Muhammeds syn på Jesus.

Omtolkningsteologien

For universitetsteologer, der også er præsteviede og har aflagt præsteløfte på kirkens bekendelse, men snarere bekender sig til Arius' lære i stedet for den nikænske trosbekendelses lære om Kristus, bliver situationen naturligvis vanskelig. Her kommer omtolkningsteologien til at spille en stor rolle. For at beholde sin plads i præstestanden og kunne fortsætte med at deltage i en kristen gudstjeneste samtidig med at man har et verdensbillede, der udelukker det overnaturlige, bliver det for mange en intellektuel nødvendighed at omtolke klassiske kristne begreber og fylde dem med nyt indhold.

Sidenvall giver et interessant eksempel på en sådan omtolkning i bogen „Människan och Gud” af professorerne Ragnar Holte, Jarl Hemberg og Anders Jeffner. Her forsøger de efter bedste evne at komme overens med, hvad de lærer i hverdagen og muligvis er med på om søndagen. I bogen slår de fast, at: „Jesus virkeliggør et sandt og rigtigt [ægte] menneskeliv”. Det betyder så meget som, at - „når Jesus virkeliggør det ægte menneskeliv som gør klart at ondskab kan overvindes - skabes en ny situation. I tidens perspektiv kan man udtrykke det sådan, at Gud giver os mennesker en ny chance eller at Guds skabelsesplan fuldbyrdes. Jesu gerning som sandt

menneske kan ses som en sejr over den utrolige ondskab, der findes i verden."

Jesu sande menneskelighed fremstilles i denne bog ikke kun som en sandhed, men som den store og tilstrækkelige sandhed. Hans sejr består ikke i at han i kraft af sin guddom overvandt synd og død i sit offer og i sin opstandelse, men i at han giver et individuelt eksempel på et genuint menneskeligt liv, der kan være opmuntrende for andre at høre om.

Hvad siger professorerne om Jesu guddom? De kan gå så langt at de bekræfter en „tanke på Jesus som bærer af Guds selvmeddelelse". Men de bekender aldrig med den kristne kirke at Jesus er sand Gud. Man glider elegant af: „Efter kristen skabelseslære er nemlig det genuint menneskelige et afbillede af Gud." Hokus pokus, Voila! Jesus er altså som sandt menneske Guds afbillede, altså lige så meget Gud som Adam og Eva var før syndefaldet og lige så meget som dig og mig, om vi kan blive lidt mere genuine! Den kristne kirke har altså i hele sin historie misforstået det hele og martyrerne døde forgæves, fordi de ikke indså at Jesu guddommelighed ikke er andet end hans menneskelighed.

Denne form for omtolkningsteologi som vil beholde traditionelle teologiske begreber og så diskret som mu-

ligt fylde dem med nyt indhold kommer aldrig til at tilføre verden noget nyt eftersom alt går ud på at tilpasse kristen tro til det rådende verdensbillede.

Det eneste bidrag man giver til menneskeheden risikerer at blive et ødelagt sprog, hvor ingen til sidst ved, hvad ordene betyder.

Derfor kan vi også spørge i påskens efterfejringstid: *hvad betyder Kristi opstandelse fra de døde?*

Tror vi på Kristus fordi han er den han er – eller bliver han den han er fordi vi tror på ham?

Vi skal vende tilbage til Harald Riesenfeld og hans analyse af den fremadskridende krise i Kristus-spørgsmålet. Han skriver: „såkaldte overnaturlige træk i evangeliernes Jesusbillede er blevet forklaret med at de oprindeligt havde deres Sitz im Leben i den kristne menigheds overtro. Jesus skildres [i evangeliene] som den der forlod synden, fordi syndsforladelsen i menigheden [efterfølgende] skulle begrundes." Altså menighedens nutidige praksis og ordninger afføder myter som kastes tilbage på Jesus, for at det man gør, skal få en øget eksistentiel tyngde. Eller som det udtrykkes af professor Jeffner og hans venner: „De s.k. kristologiske titler kan siges at udtrykke: 'han var den og den og derfor betyder hans gerning det og det', men også 'hans

gerning betyder det og det og derfor var han den og den'".

Hvad betyder det? Jo, det sidste betyder ifølge Sidenvall rent ud at man siger sådan: „Jesus har befriet mig fra dødsangsten, derfor kalder jeg ham Sejrherr over døden" og finder på en historie om at han opstod fra døden i stedet for at købe ham en blomst. Eller „Jesus har hjulpet mig til at lære at kende Gud, derfor kalder jeg ham Guds Søn".

På samme måde kan man se Jesu ord i dåbsbefalingen: „Mig er givet al magt i himmelen og på jorden" som et udtryk for menighedens trosvisshed og deres måde at hylde Jesus.

I stedet for i overensstemmelse med klassisk bibelsk tro forstå dåbsbefalingens ord sådan: „Efter som Jesus virkelig har al magt, kan jeg have trosvisshed", eller „Efter som Jesus virkelig har sejret over døden gennem sin død og opstandelse så behøver jeg ikke at frygte døden", eller „Efter som Jesus virkelig er Guds Søn så har jeg lært at kende Gud gennem ham" – så vender man alt på hovedet. Til sidst er det mennesket, der skaber Gud og ikke omvendt.

Her nærmere vi os den konkrete teologiske baggrund for den smædefulde udstilling som flere biskopper støttede. Af denne menneskeliggørelse af Kristus-troen har man lært at hver adfærd og handling får øget

eksistentiel tyngde, hvis den kan forsynes med en guddommelig myte.

Hvis f.eks. den homoseksuelle kultur med diverse forskellige undergrupper har fremstået letsindige og været foragtede, så tænker man som så: „Lad os forsyne den med en guddommelig mytologisk overbygning, der kan forankres i den religiøse følelse hos så mange som muligt. Den første kirke gjorde det samme. De kristne havde en masse dystre mystiske handlinger og blev foragtede for det. Så fandt de på historier om, at det var Gud, som havde sagt at de skulle gøre det. Og så blev de lidt selvsikrere. Når de kunne det, så kan andre vel gøre noget lignende i dag. Og om nu de nye mytologiske billeder som skal guddommeliggøre gayverdenen låner lidt stråleglans fra kirkens gamle myter så meget des bedre!" (s. 48)

Resultatet

Men det som bliver resultatet af denne omtolkning af den kristne tro som vi mødte hos de tre professorer og rundt om i kirkens ledelse i dag, fører i længden ikke til nogen befrielse for noget menneske, siger Sidenvall.

Resultatet bliver tværtimod at mennesket bliver fanget i sin egen begrænsning, i sine egne tankers og idéers tyranniske fængsel, i et verdensbillede uden flugtveje og uden håb om at

nogen udefra kan bane sig vej ind og åbne en dør ud til friheden.

Jesus er – når alt kommer til alt – kun et menneske som os, som findes blandt os midt i vor elendighed, men som ikke kan tage vare på sig selv eller føre os ud af elendigheden. Han er fanget i samme materialisme, samme køns- og driftliv, samme håbløshed som os alle. Den yderste konsekvens af krisen i Kristus-spørgsmålet er, at Jesus opfattes som synder som os, men ikke kan være en hellig frelser som vi alle behøver.

Hvad skal vi dog stille op med Mariæ Bebudelse? Vi ved jo alt for godt, at der skal en mand og en kvinde til for at et barn kan komme til verden. Helligåndens overskyggelse af den unge pige falder ikke indenfor vor erfaringsverden. Derfor må vi selvfølgelig også bortforklare tekstens enkle og ligefremme ord som udtryk for en naiv verdensopfattelse.

Den dennesidige lære om Kristus fornægter altså det overnaturlige i Bibelens budskab om Jesus for ikke at komme i konflikt med det rådende verdensbillede: Hvad vi kan tælle, måle, veje, gentage.

Verdensbilledet ændres

Langt hurtigere end de liberale teologer vil være ved er det mekaniske, modernistiske verdensbillede brudt sammen. Med opdagelsen af kvantefysikken og andet er videnskaben

blevet ydmygere og verdensbilledet er mere åben for det overnaturlige på godt og ondt. Til det gode hører at forudsætningerne for intellektuelt at forstå og acceptere et bibelsk verdensbillede er blevet uendeligt meget bedre nu end for 100 år siden. Til det onde hører at dette også har åbnet vejen for allehånde mystiske kulturer og spekulationer. Gnosticismen som kirken kæmpede med i sin første tid og som fornægtede at Jesus var sandt menneske, men troede at han bare var en guddommelige ånd, fremtræder nu i fornyet kraft under navnet af New Age.

Gnosticismen fornægter Kristi menneskelige natur

For nogle år siden, skriver Sidenvall, kunne man til Helligtrekonger høre en ledende præst i Lunds domkirke frimodigt forkynde budskabet om Kristus og frelsen gennem ham. Man forbavsedes. Mod slutningen af prædiken stillede han spørgsmålet: Hvem er da Kristus?

Som svar på spørgsmålet betroede han menigheden at han i juledagene havde læst et skrift lige så gammel som vore evangelier og som blev fundet for 50 år siden i Ægyptens tørre ørkensand, nemlig den gnostiske Thomas-evangelium. Fra dette Thomas-evangelium citerede han som svar på Kristus-spørgsmålet omtrent følgende: I hver sten som deles, i hvert træ som kløves, der er Kristus.

Det var altså en universel, panteistisk Kristus han prædikede. Ikke Ordet som blev kød og fødtes af jomfruen Maria, ikke Jesus, men en kosmisk virkelighed der gennemtrænger og findes i alle ting og i alle mennesker. Altså nogenlunde det samme budskab som en af tidens sangere (Thomas Di Leva) forkynder i sangen Everyone is Jesus, alle er Jesus.

Kristi sande menneskelige natur fornægtes. På samme måde kunne man i radioen høre forfatterinden Marianne Fredriksson blive interviewet i anledning af sin roman om Maria Magdalene. Hun redegør åbent for at hun bygger den på gnostiske kilder fra Nag Hamadi. I hendes bog fremstilles Jesus i intime situationer med Maria Magdalene og sammen søger de sandheden hos hinduistiske og buddhistiske videnslærere. Marianne Fredriksson blev spurgt om hun ikke havde fået meget kritik fra kirken.

Hun svarede, at en eller anden frirkelig fanatiker havde sendt vrede breve, men det havde hun ikke fået fra den svenske kirke. I stedet havde mange kvindelige præster givet lyd fra sig og udtrykt deres store taknemmelighed for hendes bog. Hun var overrasket. Men i den feministiske teologi findes en stærk tendens til at forsøge at erstatte Jesus som en konkret, historisk person til fordel for en kønsløs, åndelig virkelighed uden berøring med materien.

Sidenvall beretter videre, at en arbejdsgruppe under Kirkemødet netop nu [2000] arbejder med nye kirkelige bøger [alterbog – ritualbog], der skal have et såkaldt inklusivt sprog. Vigtigere end at følge den bibelske åbenbaring bliver det at følge princippet om ikke alene jævnbyrdighed, men lighed mellem kønnene. Ord som Herre, Konge, Fader, Søn, skal undgås. Krisen i Kristus-spørgsmålet vil meget snart blive meget tydelig i hver eneste lokalmenighed.

Hvor langt man er kommet med de nye bøger, har jeg ikke fået undersøgt, men scenariet er skræmmende. Det næste bliver vel at salmerne skal omskrives.

Hvordan Kristus-bekendelsen genoprettes

Hvordan skal Herren Jesus Kristus på ny blive hellig og stor for mennesker? Hvordan skal vi fornyes til et frimodigt vidnesbyrd om Jesus, sand Gud og sandt menneske?

Udgangspunktet må være Guds åbenbaring i Bibelen, slår Sidenvall fast. Som nogle måske husker, anvendte professor Riesenfeld begrebet kontingens i sin festforelæsning. Termen er hentet fra den nye naturvidenskab. Med kontingens tænkes der på ejendommeligheder i et fungerende system, der ikke kan forklares med nødvendigheden eller tilfældigheden. Kontingens indebærer et sy-

stems åbenhed mod „noget“ som ikke er identisk med systemet selv eller nogle af dets dele. Både spørgsmålet om universets tilblivelse og det menneskelige livs beståen rummer sådanne åbninger mod et ukendt noget udenfor systemet. Når naturvidenskaben [ganske vist ikke uden sværds slag] kan leve med et sådant åbent verdensbillede, hvorfor skulle teologerne så ikke kunne?

Hvorfor ikke holde inde med at sønderdele og atomisere bibelteksten i bestanddel for bestanddel? Hvorfor ikke holde inde med at bortforklare alt overnaturligt som noget mytologisk? Hvorfor må grænsen for det åndelige som kan accepteres gå ved Guds eksistens og muligvis Guds kærlighed og sjælens udødelighed? Hvorfor skulle Gud ikke, om han findes, kunne overføre overnaturlig information i en åbenbaring i menneskelige ord og sætninger? Hvorfor skulle Gud ikke, om han findes, kunne vælge selv at træde ind i sit system og blive menneske?

De moderne omtolkningsteologer vil gerne have Bibelen budskab til at stemme overens med tidsånden og derfor taler de gerne om et åbent bibelsyn; dvs. at Bibelen ikke skal være lukket og afvisende mod tidens strømninger og man må forvente at Gud åbenbarer nye og ændrede budskaber gennem tidsånden.

Men eftersom en sådan fremadskridende åbenbaring altid ender med, at hvad man kalder Guds Ånd, siger det samme som tidsånden, så er dette syn på åbenbaring i højeste grad lukket. Den tilfører ikke menneskeheden noget nyt. Den forsøger bevidst at lukke den åbning mod det guddommelige som Gud har åbnet i Bibelen og i sin kirkes bekendelse.

Bibelen og bekendelsernes Kristus

Tom G A Hardt, der i højeste grad var både akademisk og bibeltro, mindede i en forelæsning om bekendelsesskrifternes kristologi om at, „ved de store konciler lå den Hellige Skrift opslået midt i rummet og at de hellige fædre fremtrådte netop som bibelteologer, aldrig som pneumatikere, der i kraft af indbildt nådegave eller embedsnåde formåede at hente sandhedens kundskab frem fra sin ånds dyb.“

Den kristologi som formuleredes ved de store kirkemøder i Nikæa, Kalkedon og Konstantinopel og siden i kirkens fortsatte refleksion er således ikke andet end bibelteologi. Dette betyder dog ikke – siger Sidenvall – at man er bundet til det bibelske sprogbrug og det ydre bogstav.

Ved at lade skrift tolke skrift kan et helhedsbillede kaldes frem som et resultat af de slutninger, der kan drages af enkelte bibelsteder. Hardt fremholder frimodigt kirkens hæv-

delse af netop i sine bekendelser at have indfanget den sande sum af Bibelen. Han siger det selv sådan – knastørt: „bekendelsen med hele dets teologiske begrebsapparat, netop i dets udenombibelske for, gør krav på at rumme hele det bibelske budskab, som ikke er bundet til den bibelske form ... Det er ikke nok, for at tale med Luther, at tro på 'den Kristus som Bibelen lærer' et for biblicismen typisk udtryk i deres afgrænsning mod bekendelsesteologerne. Den 'Kristus som Bibelen lærer' kan være og er alt for ofte Arius Kristus, kætternes Kristus, den falske Kristus. Mod dette narrebillede må bekendelsernes Kristus, den nikænske trosbekendelses Kristus, men også Konkordieformlens Kristus, som alene er det helbibelske budskabs Kristus sættes.“

Eller som den tyske teolog Hermann Sasse formulerede det: „Den sande kirke er samlet ikke omkring Skriften, men om den ret forståede, den ret og rigtigt udlagte Skrift. Det er bekendelsens opgave at udtrykke den rette skriftforståelse som kirken har opnået.“

Den lutherske kristologi

På denne baggrund kan vi vende opmærksomheden mod indholdet i vor kirkes lutherske bekendelse. Her kan vi se at i den lutherske lære om Kristus findes der en meget dyb og

rig refleksion over Kristi gerning og Kristi person. Der er to store Martin'er i luthersk teologi. Der er Martin Luther og der er Martin Chemnitz, en af konkordiebogens fædre. Han skriver om Kristi to naturer.

Her møder vi en i bedste mening bibelsk teologi og en stor fortrolighed med kirkefædrene. Chemnitz satte stor pris på den græske teolog Johannes af Damascus. Derfor kan man se den lutherske lære om Kristus som et spændende forsøg på at bygge bro mellem den vestlige (katolske) og den østlige (ortodokse) kirke.

Chemnitz anvender de grundlæggende filosofiske begreber natur og person.

Natur eller væsen (ousia) er det abstrakte almenbegreb f.eks. menneskelighed.

Person er den konkrete forekomst af denne natur i form af et individ, et enkelt menneske.

Personen har fuld delagtighed i det almene væsen som han tilhører, men er forskellig fra alle andre individer, fordi personen har forskellige egenskaber som alder, køn, udseende, etc.

Når det gælder den guddommelige natur, så forekommer den kun i tre personer, der alle har del i det samme væsen. En Gud, tre personer, der er ét med hinanden. De har alle samme egenskaber, men adskiller sig fra

hinanden ved deres relationer: Faderen har født Sønnen, Sønnen er født af Faderen, Ånden udgår fra Faderen (og Sønnen).

Når det gælder den menneskelige natur, ved vi, at der her forekommer langt flere personer med forskellige egenskaber end vi kan tælle det. Fælles for alle er at de har del i det menneskelige.

Hvilken slags menneskelig natur har Gud Søn forenet med sin person?

I en udlægning af Fil 2 bryder Luther med middelalderens teologer og lærer at Sønnens inkarnation/menneskevordelse ikke i sig selv medfører nogen fornedrelse, eller ydmygelse. Det er nemlig ingen vanære for Gud at iklæde sig det kød som han selv har skabt. Kristus har antaget hele den ikke-faldne menneskelige natur; en menneskelig natur som ikke har mistet sin herlighed fra Gud, eller har del i arvesynden.

Nej, Kristi fornedrelse (kenosis) består i, at Jesus afstår fra at anvende sin guddommelige kraft og herlighed på jorden — i det store hele. Som menneske, som Jesus af Nazareth, det enkelte menneske, har han altså andre egenskaber end alle vi andre. Han har ikke mistet herligheden fra Gud. Han lever i den uskyld Adam og Eva skabtes i.. I hans unikke måde at være menneske kan ingen af os genkende os selv helt og fuldt. Selv en anden jævnaldrende jødisk mand

i tredveårsalderen kan ikke undgå at se, at der foruden mange lighedstræk findes noget, der adskiller dem fra hinanden, nemlig at Jesus somme menneske er uskadet af synden og lever i fuldkommen kærlighed til Gud og mennesker (efter det dobbelte kærlighedsbud).

Derfor er det fuldstændig misforstået, når kunstnere forsøger at fremstille Jesus snart som semit, snart som arier, snart som asiat eller grønlænder, eller snart som mand, snart som kvinde, snart som androgyn, for at alle mennesker skal kunne genkende og spejle sig selv i ham.

Han er en af os fordi han har del i den menneskelige natur uanset hvilke personlige egenskaber han har. Samtidig adskiller han sig fra os alle i kraft af sin syndfrihed..

Mænd i tredveårsalderen står ham ikke nærmere end en treårig pige eller en halvfemsårig kineser. Vort fællesskab med Jesus består ikke i at han i det ydre må være som os alle, men i at han virkelig er et sandt menneske og har del i samme menneskelighed som os.

Se mennesket – et budskab fyldt med indhold

Når Pilatus siger: „Se, her er manden [Ecce homo]!” — så bliver han et redskab, der forkynnder et glædesbudskab til os alle, nemlig: „Her er din bror, her er en af os”.

Men disse ord: „Se, her er manden [Ecce homo]!” er også åbningsreplikken til det store påskedrama. Dette menneske, denne vor bror, skal nu repræsentere hele menneskeheden og bære Guds fulde vrede og retfærdige straf over synden op på korset. Jesus, der er sand Gud og sandt menneske, forandrer dødens instrument til et livets træ, hvis frugter åbner adgang til Paradis.

En gang tidligere lød ordene „Ecce Homo, se mennesket”.

Det var Gud Herren i Edens Have i tidernes morgen efter syndefaldet: „Nu er mennesket blevet som en af os og kan kende godt og ondt. Bare det nu ikke rækker hånden ud og også tager af livets træ og spiser og lever evigt!”

Den første Adam ville gennem ulydighed blive som Gud. I stedet blev han og hele slægten sluppet løs og lukket ude af Paradiset.

Den anden Adam afstod fra at være som Gud. Han gav afkald på sin

guddomsherlighed, og åbnede ved sin lydighed til døden på ny Paradiset for sine brødre og søstre. Det er det dybe profetiske budskab i Pilatus’ mund: „Ecce Homo, se mennesket”.

Ordene handler ikke om at lokke mennesker til at leve al deres begær ud i syndig ulydighed mod Gud. De handler om at der findes en hellig Frelser for alle syndere, der vil omvende sig, vende ryggen til synden og tage imod fuldkommen forladelse og retfærdighed for Jesu Kristi skyld, for hans skyld, der er sand Gud og sandt menneske.

Jesus har fornedret sig frivilligt en gang for alle. Det er tilstrækkeligt.

Nu har Faderen ophøjet ham og skænket ham navnet over alle navne, for at i Jesu navn hvert knæ skal bøje sig, i himlen og på jorden og under jorden, og hver tunge bekende: Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders ære.

WWW.KIRKELIG-FORNYELSE.DK

Tjenere skal findes tro

For tiden er der en fornyet interesse for embedsteologien. Det afspejler sig blandt andet i forskellige indlæg i Præsteforeningens Blad. Her bringes en klar røst i erindring. Den er hentet fra den kortfattede praktik, Præsten i tjeneste, som forlaget Aros udsendte i 1964.

AF POVL DAHL, HERNING

DA DER I de galatiske menigheder var folk, som ville antaste apostelen Paulus' embede og embedsmyndighed, tav han ikke ydmygt og beskedent. Hvor selvudslettende han ellers kunne være, når det kun drejede sig om hans privatperson, tålte han ingen ringeagt for sit embede. Denne ringeagt ville nemlig falde tilbage på Ham, som havde givet ham embedet, og på embeds-funktionen. Derfor hævder Paulus sit apostoliske embede med ord så stærke, at de nok af en og anden er blevet følt som hov-mod og selvhævdelse. Det er de også! I virkeligheden er de jo, hvad Luther kalder for en „nødvendig og hellig hoffærdighed“. Overfor mennesker, som ringeagtede og vanærede den hellige tjeneste, måtte han rose og ære den (Rom. 11,13).

Det er så meget nødvendigere, at vi lærer Paulus denne hoffærdighed efter, som vi i dag møder det særsyn i vor kirke, at der findes embedsindehavere, som taler ringe om deres embede. Om det skyldes et ønske om at imødekomme tidens nivellerende tendenser, får stå hen. Faktum er, at ringeagten for embedet i disse år gør sig bred i vor kirke. I tale og på tryk bliver det udbasuneret alle vegne: Ordinationen betyder ingenting, embedet er intet.

Ringagt

Ringagten kommer frem i forskellige nuancer.

Man finder den hos enkelte udtrykt i en kategorisk benægtelse af, at der overhovedet findes et af Gud givet embede i kirken. Præsten er kun almindelig tjenestemand med

kongelig udnævnelse, ordinationen blot en mindre kirkelig højtidelighed uden selvstændig betydning. Hele samlingen af præstelige tjenestemænd er nemlig en ren og skær borgerlig eller pædagogisk-praktisk foranstaltning. Tanken er, at særligt uddannede specialister mod betaling påtager sig at betjene menigheden med visse ydelser, som ethvert af dens uordnede medlemmer principielt har lige så god adkomst til at bringe.

En vagere, men langt mere udbredt form for embedsforagt kommer ofte til orde ved ordinationerne. Man får her de mærkeligste intimationstaler at høre, i stærk kontrast til den følgende ordination efter ritualet. Til indledning gives undskyldning for, at man overhovedet foretager ordination! Men for at det tilstedeværende lægfolk ikke skal tro, at man lægger noget særligt i den påfølgende handling, forkyndes det berømmelige Luther-udsagn: „Alt, hvad der er krøbet ud af dåben, kan rose sig af at være indviet til præst, biskop og pave!“, et ord, der egner sig til brug, når det almindelige præstedømmes værdighed og pligter skal fremhæves, men fornemmes ilde anbragt netop her. Måske Luther også idelig citeres til demonstration af, at man har læst ham og for at give talen det Lutherstempel, den

nok kan trænge til. For som regel handler den mest om det ganske ulutherske, at det særlige præsteembede er en afledning af det almindelige præstedømme, blot oprettet for ordenens skyld og afledende sin fuldmagt fra det almindelige præstedømme. Der sluttet gerne af med „velvalgte“ ord om, at præsten ikke må herske, han er sat til at tjene — en sidste malplaceret fløve til menigheden, som i ordinationen endelig ikke må vejre præstevælde.

Ingen af nævnte opfattelser behøver vi tage højtideligt. De rummer en fornægtelse af skrift, bekendelse og kirkelig tradition. De er uforpligtende noviteter på embedsteologiens område. Konsekvent nok orienterer de heller ikke embedet ud fra en teologisk forståelse af, hvad kirke er. Om embedet har de ikke andet at sige end, hvad der kan spindes ud af en borgerliggjort kirkeforståelse.

Embedet er ikke funktion af folket

Men der er andet at sige i den sag. Vi ved, at ingen mennesker — end ikke menighedens hele forsamling — nogensinde har haft det i sin magt at indstifte embedet. Vi ved, at Guds kirke bygger på det særlige præsteembede, som vi regner med blandt Kristi indstiftelser.

Naturligvis har den danske kirkes bekendelsesskrifter ingen sådanne formuleringer om det særlige præsteembede. Reformatorernes anliggende lå jo på et helt andet felt, men på den anden side er der i Confessio Augustana ikke det mindste, der går imod det her sagte. Tværtimod siges det i art. 5 om troen udtrykkeligt: „For at vi kan nå til denne tro, er der indstiftet et embede til at lære evangeliet og meddele sakramenterne“. I den tyske tekst er meningen gjort tydelig: „Darum hat Gott das Predigtamt ein-gesetzt“. Hertil kan vi føje den lavere instans, Apologien, der ikke er forpligtende i vor kirkeafdeling, men værd at tage i betragtning som tydeliggørende note til C. A. I art. 13 siges om embedet, at „det har Guds befaling og herlige løfter“ — og videre: „Kirken har befaling til at opretholde embedet, hvorover vi bør være taknemmelige, eftersom vi ved, at Gud billiger embedet og er til stede i embedet“.

Og som bekendelsen, således den hellige skrift. Det må være tilstrækkeligt at nævne de ord, som lyder ved enhver ordination, ordene fra Ef. 4,7-13, der taler om, at den himelfarne gav sin kirke gaver, nemlig præsteembedet i dets forskellige former. „Han gav os nogle som apostle, andre som profeter, andre som evangelister, andre som hyr-

der og lærere for at gøre de hellige fuldt beredt til deres tjenestegerning, at opbygge Kristi legeme“ (jvf. f.eks. 1 Kor. 12,28; Acta 20,28).

Embedet er nødvendigt

Da embedet er indstiftet af Gud, har det sig med den indstiftelse som med Herrens øvrige indstiftelser, at den er nødvendig. Dette skulle hverken behøve dokumentation fra skriften eller bekendelsen. Men da man overalt ser embedet derangeret til „en blot pædagogisk indretning“, „en borgerlig indretning“, „en jordisk, dennesidig, en syndig nødvendighed“, vil vi alligevel minde om, at efter vor kirkes bekendelse er embedet et led i Guds frelseshusholdning, for at mennesker derved skal nå til den frelsende tro. Det er jo det, C. A. art. 5 siger. Og i art. 28 „Om den kirkelige magt“, som betegnende nok næsten aldrig ses anført, kommer det endnu tydeligere frem. Her siges om de evige gaver, „at disse ikke kan fås uden gennem ordets og sakramenternes embede“. Her ligger bekendelsen helt på linie med skriften, Rom. 10, 14: „Hvorledes skulle de kunne tro på ham, som de ikke har hørt om? og hvorledes skulle de kunne høre, uden at der er nogen, som prædiker? og hvorledes skulle nogen kunne prædike, hvis ingen sendes ud?“

En del af sandheden er ikke hele sandheden

Og nu til den opfattelse af embedet, som vi møder i ordinations-talerne, den som i ringeagt for det særlige præsteembede ser det afledt af det almindelige præstedømme. Trods alt kan man ikke andet end have en vis sympati for dens talsmænd. De har dog et anliggende, de tager alvorligt: Det almindelige præstedømme. Desværre fører det så til, at de ikke samtidig kan tage det særlige præsteembede alvorligt. Her blotter protestantisk teologi sin egentlige svaghed, nemlig manglende evne til samtidig at se tingene i deres forskellighed og skue dem i deres enhed. Det skyldes især denne svaghed, at der i vor kirke trives så mange sekterske opfattelser, der har gjort en del af sandheden til hele sandheden med syndig splid til følge.

Her hvor det drejer sig om relationerne mellem det almindelige præstedømme og det særlige præsteembede, er det af største vigtighed, at vi ser begge dele både i deres forskellighed og i deres enhed: som lige uundværlige elementer i Guds kirkes struktur.

Det er i øvrigt den fremgangsmåde, vi benytter på andre af livets områder, når vi vil søge at trænge ind til en tings, en sags eller et livsforholds væsen. Vi nøjes selvfølge-

lig ikke med — efter analyse af de enkelte bestanddele — at gøre en detalje til det hele. Heller ikke nøjes vi med at forstå enkelthederne med deres særpræg uden indre sammenhæng. Det ville betyde enten forvanskning eller opløsning.

Men når denne sandhed er så let at indse i alle andre livsforhold, hvorfor er vi da blinde, når det drejer sig om synet på det almindelige præstedømme og det særlige præsteembede? Det er mod kirkens katholske væsen, når vi gør en del til det hele, eller når vi ikke vil se den enkelte del i organisk sammenhæng med helheden. Det er lige tåbeligt at mene, at kirken kun er præsterne, eller kun lægfolket, eller kun Ordet og sakramenterne. Alt må med, ellers har vi et sønderbrudt kirkebegreb.

Kristi legeme

Hvad er Kristi kirke, som blev virkeliggjort på den store, første pinseudag? For at få spørgsmålet besvaret tager vi kirkebrevet frem, Paulus' brev til dem i Efesus. Det lærer os om kirken som helhed, at den er Kristi legeme. I kap. 1,22-23 hedder det: „Ham (Kristus) gav Han som hovedet over alle ting til kirken, der er hans legeme“. Og i 1 Kor. 12,27 anvender Paulus samme billede om den enkelte, lokale kirke: „I er nu

Kristi legeme og hver for sig hans lemmer”.

Apostelen så kirken med dens lægfolk og præster, ord og sakramenter — så åbenbar synlig, at han altså kunne sætte sig og skrive til den lokale kirke et bestemt sted, at man i alt dette ydre skulle se selve Kristi legeme på jorden, hans fortsatte inkarnation. I kirkens skikkelse er han nærværende hos os og møder os. Ved dåben føjer han nye lemmer til sit legeme, ved sit ord og sine sakramenter føder og nærer han sit legeme og giver det del i sit eget liv. Fra ham som hovedet får hele legemet sin vækst (Kol. 2,19; Ef. 4,16).

Kristus er sit legemes hoved

Skønt kirken har sit liv fra Kristus som legemets hoved, betyder det ikke passivitet hos lemmerne. De mange lemmer i deres forskellighed skal hver især bidrage til at opbygge Kristi legeme (Ef. 4,12). Hvert enkelt lem har sin særlige funktion, svarende til sin af Ånden givne nådegave og skal med den tjene helheden, legemet.

Således argumenterer Paulus i 1 Kor. kap. 12, hvor han kalder alle til orden ved at minde om, at det nu engang er Gud, som har bestemt hvert enkelt lems plads i legemet. Fint eller mindre fint — det spørgsmål må slet ikke opstå. Er

det måske ikke under alle omstændigheder fint at være sat af Gud på den plads, han har villet?

Hvis alle vil indtage samme plads og gøre det samme, vil det simpelt hen betyde legemets opløsning. „Hvis hele legemet var øje, hvad blev der så af hørelsen? Hvis det hele var hørelse, hvad blev der så af lugtesansen? — Hvis alle var eet lem, hvad blev der så af legemet?”

Altså skal præsten ikke påtage sig lægfolkets opgaver og tro sig uundværlig i alt sognets arbejde. Det har han hverken kald eller nådegave til. Lægfolket har ret til at kræve forståelse hos ham for, at hele kirkelegemet ikke er ham. Og præsten skal foreholde lægfolket, at det øver sin tjeneste, svarende til hver enkelts nådegave. Af alle har han ret til at kræve, at de møder frem til søndagsmessen for at være fælles med ham om dens hellige handlingsforløb og udføre det almindelige præstedømmes tjeneste i bøn, forbøn, lovsang, bekendelse og offer. Præsten kan ikke sidde på kirkebænk for lægfolket. Funktionen dér er en uopgivelig betingelse for kirkelegemets trivsel og „de helliges fuldkomne beredelse”.

Som præsten ikke skal påtage sig lægfolkets opgave, skal lægfolket heller ikke påtage sig præstens. Det er og bliver en misforståelse, når præster af iver efter at gøre lægfolket aktivt og med ansvarligt ved gudstjenesten lader læge medlem-

mer af menigheden påtage sig præstelige funktioner fra alter og prædikestol. Hertil har de hverken kald eller bemyndigelse. Det gælder med den begrænsning, at der selvfølgelig må være plads for profetiens nådegave i kirken. Men ellers må også prædikestolen være forbeholdt de sendte og bemyndigede herolder.

Folket skal ikke passiveres

Det ønskelige i en mere aktiv holdning hos lægfolket under messen må fastholdes, blot må ønsket bringes til opfyldelse ved en liturgi (ordet betyder: offentlig tjeneste), der på helt anden måde end den nugældende svarer til messens væsen. Men hvorfor blot kalde på lægfolkets tjeneste i liturgiens ord? Hvorfor ikke også i handling og bevægelser? Genopliv messetjenerfunktionen som en funktion af det almindelige præstedømme! Lad lægfolket bære klingpungen rundt under offertoriesalmen og lær alle stive knæ at bøje sig og alle undselige hænder at gøre korsets tegn! Hvorfor lade lægfolket udføre præstens funktioner, når der dog er legitime muligheder nok for det almindelige præstedømmes funktioner i gudstjenesten og sidenhen i de mangeartede opgaver og erhverv, til hvilke de er kaldede og bemyndigede.

Kald og ordination

HVORDAN DANNER GUD sig præster? Hvordan begyndte det? Det var måske visse hændelser i ens liv, man tolkede som fingerpeg fra Gud om, at man skulle være præst. I hvert fald begyndte man sit teologiske studium og fik embedseksamen. Derpå fulgte man pastoralseminariets kurser og fik attest. Det gav nogle praktiske færdigheder og tips for den fremtidige tjeneste, men præst var man stadig ikke. Man begyndte at søge embede og opnåede et menighedsråds indstilling med efterfølgende kongelig udnævnelse. Men i den menighed, man blev kaldet til, måtte folk vente endnu en tid: den kaldede skulle først gøres til præst. Forinden måtte der en bispeeksamen til, thi biskoppen godtager eller afviser, hvem han vil. Han bestemmer, hvem der skal vies til præster, sådan som kirkens biskopper altid har gjort det siden Timoteus' og Titus' dage.

Offergave

Endelig kom dagen, da man modtog sin vielse til præst, ordinationsdagen. Først overgav menighed, præster og biskop ordinanden til Gud. Som vi synger i Grundtvigs ordinationssalme: „Modtag og disse af vor hånd, udrust dem med din sandheds ånd”! Ordinanden er så at sige kirkens *offergave* til Gud. Han afsondres fra verden for at vies til den

hellige tjeneste. — Dernæst, mens ordinanden knælede for domkirkealteret, fulgte biskops og menigheds anråbelse om Helligåndens bistand i erkendelse af, at det ikke står i noget menneskes magt at gøre en mand til præst i Guds kirke, men at vi er afhængige af, om Gud vil udsende sin Helligånd. Han alene skaber sig tjenere. Det er et led i vort ordinationsritual, som fortjener at bemærkes af dem, der vil gøre den kongelige udnævnelse til det hele. — Dernæst Guds ords vidnesbyrd om præstetjenesten, dels for at understrege, at denne tjeneste er guddommeligt indstiftet, dels for at vidne om dens nødvendighed. Også ord værd at agte på for dem, som vil gøre præstetjenesten til noget så betydningsløst, at den blot opretholdes for ordens og sømmeligheds skyld. — Dernæst måtte ordinanden afgive sine løfter som udtryk for, at han binder sig til at øve tjenesten, ikke efter bedste overbevisning, men som kirken vil. Først når han har lovet det og givet biskoppen hånd derpå, kan han vies, d.v.s. af Gud gives tilbage til kirken som hans udsendte tjener.

Fuldmagten

Så fulgte det øjeblik, da ordinanden knælende modtog sendelsen eller fuldmagtsoverdragelsen af biskoppen. Således lyder ordene, der så at sige „forvandler” en lægmand til

præst: „Så overdrager jeg dig nu det hellige præste- og prædikeembede efter den apostoliske skik, i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, med magt og myndighed til herefter, som ret Guds og Jesu Kristi tjener, at prædike Guds ord både hemmeligt og åbenbart, at uddele de hellige sakramenter efter Jesu Kristi egen indstiftelse, at binde synden på den genstridige og løse den på de bodfærdige, og ellers alt, som hører til dette dit hellige kald efter Guds ord og vor kirkes orden... Og at Gud, den almægtige, af sin nåde, for Jesu Kristi skyld, selv vil danne og due-liggøre dig til dette hellige embede..., derom vil vi nu bede for dig med hverandre”, hvorefter biskoppen under egen og de assisterende præsters håndspålæggelse nedbad embedsnåde over ordinanden.

Del i sendelsen til verden

Det er de afgørende ord ved ordinationen i vor kirke. De forvandler ikke en mand til en anden end han var før. Han udrustes hverken med bedre forstand eller fastere karakter. Dog er han en anden nu, thi han er blevet præst. Han har fået sendelsen. Og i kraft af sendelsen skal han gå *Guds* ærinde. Over hans præstetjeneste lyser ordet fra Johs. Evg. 20,21: „Ligesom Faderen har udsendt mig, således sender jeg også jer”, og ordet fra 2. Kor. 5,20: „Vi er altså sendebud

på Kristi vegne, som om Gud formåner ved os”. Og han har fået en magt og myndighed, han ikke havde før, til at prædike, til at forvalte sakramenterne, til at give den angrende absolution. Thi Gud udsender ikke sine tjenere uden også at udruste dem (jvf. 1. Tim. 4,14; 2. Tim. 1,6).

Ordinationen giver fast grund under fødderne. Den siger, hvad en præst er sat til. Den minder ham om, at han ikke er sendt til hvadsomhelst. Over de mange gøremål og krav, der stilles til ham, må han ikke glemme, at første og sidste krav til ham er, at han skal være, hvad han er: *Guds* tjener. Kan han ikke overkomme deltagelse i alt det arbejde, han i og for sig gerne ville være med i, må han selv sætte grænserne. Det må ikke ske, at det, han er ordineret til, og som han i sit præsteløfte har forpligtet sig på, tilsidesættes for noget andet. En

præst må aldrig glemme det egentlige i sin tjeneste. Det er vigtigere, at han efter sit præsteløfte „ved flittig og alvorlig granskning af Guds ord og troens hellige lærdomme, stræber efter altid fuldkomnere at danne sig til det hellige embede”, end at han holder foredrag i gymnastik- eller husmoderforeningen. Der må også være tid til flittig brug af bøn og af nåde- og helligelsesmidlerne; hvordan skulle han ellers, „som det sømmer sig en ordets tjener komme til at foregå menigheden med et godt eksempel”?

I tillid til den meddelte embedsnåde kan en præst overfor menneskers bedømmelse af ham frimodigt hævde, at af tjenere kræves blot, at de må findes tro (jvf. 1. Kor. 4,1-2). — Men de skal findes tro!

Kirkelig sommerlejr 2009

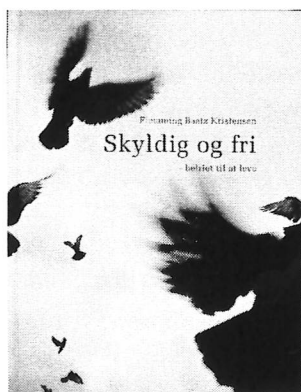
Der planlægges kirkelig sommerlejr i dagene 24. - 31. juli.

For nærmere information kan pastor Henrik Ertner Rasmussen kontaktes.
Tlf. 55 56 40 17 - Mobil 40 25 73 13

Skyldig og fri

En af årets mest ærlige, modige, befriende og nødvendige bøger

AF STEEN SUNESEN, ÅRHUS

Flemming Baatz Kristensen

Skyldig og fri - befriet til at leve

Credo Forlag - Forlagsgruppen Lohse - Fredericia 2009

200 sider (14 x 18 cm) - 250 kr.

Indbundet

SANDHEDEN OM GUD og sandheden om én selv hører sammen. Man kan ikke finde sandheden om Gud, hvis man afviser sandheden om sig selv. Det er to sider af samme sag. Man kan heller ikke blæse og have mel i munden samtidig. Sandheden om Gud og sandheden om mennesket;

sandheden om dig; sandheden om mig — hører sammen. Uadskilleligt.

På Bibelens første blade hører vi om skabelsen og harmonien, vi hører om det såre gode, vi hører Gud hviler. Var han træt? Var han udmattet? Sådan som vi kan være trætte og udmattede, og slet ikke hænge sammen? Nej. Det var han ikke. Han var færdig med sit mesterværk. Og når man er færdig, så kan man hvile. Ikke før. Det er fuldendelsens hvile. Det er sejrens sødme. Vi kalder det Paradis. Alt er i orden. Alt er på plads. I den gode sammenhæng sættes mennesket. Som den naturligste ting i hele verden kan man være nøgen, for der er ingen skam, og der er ikke noget at skjule. Alt er blotlagt. Alt er i det åbne. I lyset. Kærligheden råder. Der er ingen hemmeligheder; kun gode overraskelser. Gud taler og mennesket hører hans røst. Adam véd hvor han kommer fra, og Adam véd hvor han hører til. Og hans kvinde ved det. De er Guds børn. De kendte Guds klare røst. De var frie. For de var bundet til Gud.

Alligevel valgte de at lytte til en anden røst, en bedragerisk røst, en løgnerøst, så Gud bagefter måtte spørge: „Hvor er du?“ De var ikke længere frie. De var

blevet skyldige. Bange stak de hovedet i busken. Alt var forandret. Mørket triumferede. Uskylden var væk. Der var noget at skjule. Alt var ikke længere i det åbne. De havde syndet, gjort oprør, valgt en anden vej.

Det kan vi læse om på Bibelens første blade. Forunderligt nok minder det utroligt meget om noget jeg kun kender alt for godt fra mit eget liv. Så meget at jeg må medgå, at det også er min historie, der skildres. For jeg har jo også på min måde rakt ud og spist af træets frugt. Kender du det?

Hvor er du?

FLEMMING BAATZ KRISTENSEN, sognepræst ved Sct. Pauls kirke i Århus, har ind i den situation skrevet en vedkommende bog på hverdagsdansk om skriftemålet og evangeliets befriende kraft til at sætte skyldige i frihed.

Det er en af årets mest ærlige, modige, befriende og nødvendige bøger.

Den er *ærlig*, fordi den ikke prætenderer at gøre det svære nemt. Vi møder ikke de nemme løsningers genvej. Tingene kaldes ved deres rette navn på almindeligt dansk, så det ikke er svært at forstå. Der er tilgivelse at få, men tilgivelsen vindes ikke ved et fingerknips. Den skal tilegnes. Og tilegnes kan den kun, hvor synden og skylden er set i øjnene som egen synd og skyld. Holder man bogen op for sig som et spejl, så viser det sig umuligt at opretholde en akademisk distance til sin egen synd og skyld. Læst i bøn og med et åbent sind kaster bogen lys ind over synden og skylden i mit liv, som Guds modstander gerne vil nøjes med at have holdt i generelle og abstrakte vendinger, for så er det ikke så alvorligt, at jeg behøver at gøre noget ved den.

Den er *modig*, for der er så mange røster fremme, som netop ikke vil sætte fingeren på det ømme punkt og kalde synden ved sit navn, men lade fem og syv være lige. Det siges klart, at tilgivelsen er i Kristus, og ikke udenfor (s. 64).

Den er *befriende*, for jeg hjælpes uden løftede pegefingre til at se, hvad Jesus ville og stadig vil. Jeg tilskyndes til at lytte til hans røst. Det er ikke endnu en how-to-do-it-yourself-book, men en reel vejviser hen til et af kristenlivets åndehuller. Forfatteren véd gennem flere års praksis, hvad han skriver om.

Den er *nødvendig*, for den er med til at understrege en vigtig del af præstens gerning (nøglemagten) som hyrde og medvandrer i sin menighed. Den sender tillige et tydeligt signal til menighedsråd og andre om, hvad der har og bør have prioritet i præstens kalender og embedsførelse. Dermed kan den også være en håndsækning til de præster, som segner under byrder og aktiviteter, de strengt taget ikke burde være det mindste forpligtede på.

Du kan læse et uddrag af bogen på www.lohse.dk.

LANDSKONVENT 2009

Finder sted i Kristi Himmelfartsdagene i Hans Egedes Kirke og menighedslokaler, Vardegade 14, 2100 København Ø – hovedtema: Inkarnationen

Kristi Himmelfartsdag den 21. maj 2009

Kl. 14.30 Velkomst og læst messe ved pastor em.Olav Fog.

Kl. 15.30 Kaffe

Kl. 16.00 **Monica Papazu: Inkarnationen hos kirkefædrene**

Kl. 18.00 Festvesper med procession:

Celebr.: Sognepræst Bjørn Hansen.

Præd.: Pastor Bent Honoré

Kl. 19.15 Middag

Kl. 22.00 Completorium

Fredag den 22. maj 2009

Kl. 09.00 Festmesse:

Celebrant: Pastor René Yde,

Diakon: Pastor Henrik Ertner Rasmussen,

Subdiakon: Chr. Ankerstjerne Rønneberg,

Præd.: Sognepræst Jens Christian Larsen

Kl. 10.30 Let morgenkaffe

Kl. 11.00 Generalkapitel ifølge vedtægterne

Kl. 12.45 Tolvsang

Kl. 13.15 Frokost

Kl. 17.00 Vesper:

Celebrant: Pastor René Yde

Kl. 18.00 Middagsmad

Kl. 20.00 **Ole Wierød: Inkarnationen og Verden**

Kl. 22.00 Completorium

Lørdag den 23. maj 2009

Kl. 10.00 Messe:

Celebrant: Pastor Henrik Ertner Rasmussen

Præd.: Pastor em. Jan Bjerregaard

Kl. 11.00 Almindeligt samvær, hvorunder der serveres et glas vin

Kl. 12.00 Tolvsang

Kl. 12.30 Frokost

Kl. 13.30 **Pastor Terje Tønnessen: Inkarnationen og Kirken**

Kl. 15.30 Afslutning ca. kl. 15.30.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

TILMELDING TIL MÅLTIDER sker snarest og senest den 14. maj til kassereren pastor Steen Sunesen, Kalmargade 41, st. tv., 8200 Aarhus N, tlf. 86 10 83 48, mobil 30 31 97 62, e-mail: kasserer@kirkelig-fornyelse.dk

PRISER

Morgenmad 15,00 kr.

Frokost fredag 100,00 kr.*

Frokost lørdag 40,00 kr.

Middag..... 150,00 kr.*

Kaffe 10,00 kr.

Anmeldelse til måltider er bindende

*) Ret til ændringer forbeholdes, da prisen vil afhænge af deltagerantallet.

KONVENTSAFGIFT

♦ Alle foredrag 200,00 kr.

♦ Enkelte foredrag 75,00 kr.

♦ 50 % rabat til studenter og arbejdsløse

Overnatning må hver enkelt selv sørge for

Via Netbank/Indbetalingskort kan der forudbetales på vor konto i Danske Bank: reg. 1551, konto: 208-8142.

Anfør venligst i meddelelsesfeltet, hvad betalingen dækker.

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

Formand

Pastor em. Olav Fog, Johs. P. Sørensen's Vej 30, Tebstrup, 8660 Skanderborg, tlf. 86 53 80 08

Øvrige bestyrelsesmedlemmer

Chefkonsulent, cand. jur. Chr. Ankerstjerne Rønneberg, Sdr. Fasanvej 20, Frederiksberg, tlf. 36 45 84 04

Pastor René Møller Yde, c/o Prestekontoret, Rådhuset, 5430 Bremnes, Norge

Generalsekretær, pastor Henrik Ertner Rasmussen, Kildebakken 1, 4733 Tappernøje

Cand. scient et stud. theol. Poul Steenberg, Vanløse Allé 54, 2. th., 2720 Vanløse

Kasserer

Pastor Steen Sunesen, Kalmargade 41, st. tv., 8200 Århus N, tlf. + 45 30 31 97 62

Adresseændringer meddeles kassereren, gerne på: kasserer@kirkelig-fornyelse.dk

Bankforbindelse

Danske Bank, reg.nr. 1551 konto 2 08 81 42. Gaver modtages med tak.

Redaktør af RE-FORMATIO

Pastor Steen Sunesen. Artikler m.m. sendes til: redaktion@re-formatio.dk

Abonnement & medlemskab

Re-formatio koster 175,- årligt i abonnement og løber indtil det opsiges skriftligt.

Medlemskab af FKF incl. abn. 275,- årligt.

RE-FORMATIO's Forlag

Pastor em. Olav Fog. Manuskripter m.m. sendes til: olavfog@tele2.adsl.dk

RE-FORMATIO

ÅRGANG 51

APRIL 2009/1

Helligtrekongersprædiken 2002
Frede Tramm, Fakse

3

Himlens og jordens skaber eller Regin Prenters aktualitet
Olav Fog, Tebstrup

7

Kristusbillede under forandring?
Steen Sunesen, Århus

12

Tjenere skal findes tro
Povl Dahl, Herning

24

Læst
Skyldig og fri - befriet til at leve

32

Til kalenderen
Landskonvent 2009 i København

34